

2011

De West-Friese omringdijk!

Huygens college

31-05-2011

West-Friese omringdijk

De westfriese omringdijk is een dijk die een soort rondje maakt in West-Friesland. Hij is 126 kilometer lang.

De geschiedenis:

West-Friesland bouwde vroeger veel dijken om het gebied droog te krijgen, of nat. Dit begon in de 10^e eeuw. Dat waren in het begin nog niet erg mooie dijken, ze waren vaak erg klein en laag, onhandig dus. Rond de 12^e eeuw, rond die tijd raakte West-Friesland drukker bewoond, kwam het water steeds hoger. Door het langzame, maar wel vele, stijgen van het water van de zee of rivieren waren er betere, hogere en sterkere dijken nodig. Dat was belangrijk anders bleef de grond onder je voeten niet droog, en kon voedsel niet meer verbouwd worden natuurlijk. De eerste dijkjes werden toen gemaakt. Het waren opgehoogde stukken grond, noemen mensen ook wel terpen. Helaas waren ze nog wel erg laag, de terpen werden vaak doorbroken, en zo ontstonden ook allemaal meertjes in West-Friesland. Zo ontstond de Waddenzee, want dat was eerst nog allemaal land. En het eerste gedeelte van het Wieringermeer liep onder. Ook de watergebieden, die er al waren, in Waterland werden groter. Gelukkig bouwde de West-Friesen steeds betere dijken. Helaas voorkwam dat niet dat de rivier 't Vlie, die West-Friesland en Friesland als land scheidde, overstroomde en zo ontstond dus de Zuiderzee. Halverwege de 13^e eeuw begonnen de mensen steeds meer gebieden met elkaar te verbinden door middel van dijken. In de loop van de tijd verdwenen vele dijkverbindingen. En zo ontstond het grote met elkaar verbonden dijken stelsel. De West-Friese Omringdijk.

West-Friesland kent een lange traditie van dijken bouwen om gebieden droog of juist nat te houden. Dit gebeurde in het begin, in de 10e eeuw, meestal niet echt gestructureerd over het hele gebied, het betrof erg kleine en lage dijken. Maar in de 12e eeuw, terwijl West-Friesland drukker bewoond raakte door de oprukkende Hollanders, rukte ook het water op. Door de langzame maar gestage stijging van het water in de zee en rivieren was er meer algehele structuur nodig om alle gebieden droog te houden en om de bewoners te voeden en te laten wonen in het gebied. De eerste gestructureerde dijkjes tussen behoorlijk aantal opgehoogde stukken grond, terpen, verschenen toen in het gebied. Men bouwde echter nog altijd de erg lage dijken; deze werden regelmatig doorbroken en zo ontstonden allerlei meren in West-Friesland.

Zo ontstond uiteindelijk het grote meerstelsel bij Texel en Vlieland, wat uiteindelijk de Waddenzee zou worden, en liep het eerste gedeelte onder van de Wieringermeer. Maar ook de al gekende watergebieden in Waterland werden een stuk groter. De Westfriesen begonnen steeds betere dijken te bouwen. Dat voorkwam evengoed niet dat de rivier 't Vlie, die West-Friesland en Friesland qua land al scheidde, land innam en zo de Zuiderzee deed ontstaan. Halverwege de 13e eeuw begon men steeds meer gebieden met elkaar te verbinden met dijken. En zo ontstond langzaam een netwerk van dijken zoals Poolland over het hele West-Friese gebied. Door het gebruik van tussendijken binnen het gebied ontstonden er allerlei rondjes van, die omringd werden door dijken. In de loop van de tijd verdwenen er diverse dijkverbindingen en zelfs hele terpen met dijken, en zo ontstond het

grote met elkaar verbonden dijkstelsel, dat nu bekend staat als de West-Friese Omringdijk.

Wat had graaf Floris V voor invloed op de dijk? :

Het was de graaf van Holland, Floris V, die rond 1280 de door hem onderworpen West-Friezen te hulp schoot bij hun strijd tegen het water. Hij deed dat met geld en mankracht uit andere gebieden. In ruil daarvoor beloofden de West-Friezen, dat zij hun rooftochten in het Kennemerlandse zouden staken. Veel vertrouwen in die belofte had hij niet en daarom bouwde hij dwangburchten om de West-Friezen in het gareel te houden. Van enkele burchten zijn slechts fundamenten overgebleven. Alleen Kasteel Radhoud in Medemblik is nog deels als dwangburcht te herkennen. Floris V voerde met de volgende woorden de dijkplicht in: 'allen, die land hebben, is 't klooster, is 't ridder, is 't pape, is 't knape, d' ene gelike den andere'. Dijkenbouw en -onderhoud werd een 'gemene' zaak, een vorm van democratie, die wij nu nog terugvinden in de naam voor een waterschapshuis: gemeenlandshuis. Hoe 'gemeen' het er aan toe ging wordt aardig geïllustreerd hij het sluiten van het gevaarlijke zeegat van Schardam in 1315 - daar werkten veel gastarbeiders uit Kennemerland aan. Graaf Willem III voerde in 1321 de 'verstoeling' in. Dat betekende, dat elk dorp moest zorgen, dat binnenwegen, sluizen en sluisochten in goede staat bleven. Er stonden aanzienlijke boetes op het overtreden van de verstoeling.

Burcht:

Er waren/zijn veel burchten om de omringdijk, een van de belangrijkste is het muiderslot.

Het muiderslot is rond 1280 gebouwd. Het staat in Muiden. Muiden ligt vlakbij Amsterdam.

Plaatjes:

Afsluiting

Ik vond het leuk om te maken en heb veel geleerd, bijvoorbeeld over de geschiedenis en het landschap, en over Floris V, maar ik wist ook helemaal niet dat de West-Friese omringdijk zo groot was, en hoe het dus ontstaan was. Ik vind het best wel leuk dat ik dit nu weet, want zelf woon ik ook aan de West-Friese omringdijk, dus als ik eroverheen rijd, weet ik tenminste waar ik overheen rijd!